

Адыгэ макь

№ 166 (20679)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЬЫЙ
ЮНЫГЪОМ и 10

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

ЛЫШЪХЪЭМ
ИЮФШІЭГЪУ
ЗЭІУКІЭГЪУХЭР

Искусствэ иным лъыласынхэм фэш

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан Къоклыплэм щыпсэурэ лъапкхэм яискусствэкӀэ Къэралыгъо музейим икӀутамэу Мыекъуапэ дэтым ипашэу Кушъу Нэфсэт тыгъуасэ ригъэблэгъагъ. Музейим непэ ипшъэрлӀхэр зэригъэцакӀэрэм, кадрэхэм ягъэхъазырын, искусствэм илофыгъохэм лъэныкъохэр атегушылагъэх.

Искусствэм хэцэгъэ цыфхэм япчъагъэ нахьыбэ шыгъэным пае Урысыем имызакъоу, зэрэдунаеу щызэлъашӀэрэ сурэтышӀ цӀэрылӀохэм ащыщхэр республикэм къызэрэрагъэблагъэхэр, ахэм ялӀагъэхэм цыфхэр, анахъу кӀэлэеджа-

клохэр, ныбжьыкӀэхэр яплӀынхэ амал зэрӀлэр анахъ шъхьалэу АР-м и Лышъхъэ ипсалъэ къыщыхигъэщыгъ. АщкӀэ Іофышхо зышӀэрэ Н. Кушъум рэзэныгъэ гушыӀэхэр пигъохыгъэх.

— Амалэу тӀэкӀлӀхэр къызфэдгъэфедзэ къыткӀэхуьхэрэ лӀэужхэм дӀахӀгъэм, искусствэ иным лъыласынхэ амал яттын фӀае. Ащ епхыгъэу тикультурэ, тишэн-хабзэхэр къэтыухъумӀхэм мӀхъанэшхо ил, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Непэ Іофэу ашӀэрэр республикэм щыпсэурэ цыфхэм зэрафгъэхьыгъэр Кушъу Нэфсэт къылуагъ. Дунаим щызэлъашӀэрэ сурэтышӀхэр непэ Адыгеим къырагъэблэгъэнхэ амал ялэ зэрэхуьгъэр гъэхъгъэшлукӀэ плытэн фаеу музейим ипашэ къыхигъэщыгъ. АР-м и Лышъхъэ зэрэцигъэгъозагъэмкӀэ, илъэсэу тызхэтым ишӀклогъу мазэ ехъулӀэу Урысыем, дунаим ащыцӀэрылӀо скульпторэу, сурэтышӀлэу Зураб Церетели илӀагъэхэм ащыщхэр

Адыгеим къыщэнхэу зэзэгъыныгъэ дашыгъ. Джащ фэдэу Шемакиным ифонд икӀэгъэлъэгъон Іоныгъом музейим щызэхӀацэнэу агъэнафэ, нэмыкӀ гухӀлӀхэри ялӀх.

Іофыгъохэм язэшлӀохын тэрэзэу къекӀоллэнхэ фӀае

Мы мӀфэ дэдэм Тхьаклушынэ Аслъан Красногвардейскэ районым ит селоу Штурбинэм къыкӀыгъэ лыкӀло купым Іукагъ. Мы псӀэуплэм дэт еджаплэу кӀэлэцӀыкӀу макӀэ зычӀэсым тапӀкӀэ статусэу илӀштым ахэр тегушылагъэх. ЗэдэгущыӀэгъум хэлэжъагъэх АР-м гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрӀкӀэ иминистрӀэу ХъуажӀ Аминэт, муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэ «Улэпэ

къоджэ псӀэуплэм» иадминистрацие ипашэу Куфэнэ Нурыет, селоу Штурбинэм дэт еджаплэм ипашэу Марина Карпенкэр, гъэсэныгъэм иучреждение икӀэлэегъаджэхэр ыкӀи ны-тыхэм якомитет хэтхэм ащыщхэр.

ЫпшъэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ псӀэуплэм дэт гурыт еджаплэу N 10-м непэ кӀэлэеджэ-кӀо 52-рэ чӀэс. БлӀкыгъэ илъэсым апӀэрэ классым нӀбгыри 5 кӀуагъэ, мыгъэ пчъагъэр 9-м нэсыгъ. Шапхъэу щылӀхэм къызэрагъэнафӀу, мыщ чӀэс кӀэлэеджакӀохэм япчъагъэ зэримыкъурэм къыхӀкӀэу, учреждениер ублӀплӀэ еджаплэу гъэпсыжыгъэн фӀае. Ащ фэдэ шыкӀлэр загъэфедӀкӀэ, апшъэрэ классхэм арыс кӀэлэеджакӀохэм яшӀэныгъэ нэмыкӀ гъунэгъу еджаплӀхэм ащыхагъэхон фаеу хуушт.

Республикэм ипашэ дӀжэ къэкӀуагъэхэм къызэралӀуагъэмкӀэ, Ставропольскэ, Хабаровскэ крайхэм ыкӀи Казахстан къарыкӀыгъэхэу Штурбинэр псӀэуплӀкӀэ къыхъзыхыгъэхэм япчъагъэ мы аужырӀэ илъэсхэм хӀхъуагъ. Ахэм сабыибэ зэрыс унэгъо 12 ахэт. ДжырӀэ уахътэм ехъулӀэу еджаплэм кӀонхэмкӀэ зыныбжэ имыкъугъэ сабый 50 селом дӀэс.

— Демографием ыпӀэныкъокӀэ Іофхэм язытет нахьышлӀу зыхъужькӀэ, непэ тшӀэрэр зӀкӀэ къызӀэкӀдгъэкӀо-жыын фаеу хуушт. Ащ къы-хӀкӀыкӀэ, мыщ фэдэ Іофыгъо-хэм язэшлӀохын тэрэзэу ты-къекӀоллэн, хӀкӀыплӀхэм тӀау-сэн фӀае, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан республикэм гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрӀкӀэ и Министрствэ ипашэ зы-къыфигъаззэс.

Еджаплэм зэхъокӀыныгъэу фашын фӀэгъэхэр илъэс иплӀлӀэу къызэтырагъэуонхэу зӀ-лукӀэгъум щызэдаштагъ. Мы псӀэуплэм къыщыхушт сабый-хэм япчъагъэ зыфӀэдызштыр пӀшорыгъэшъэу АР-м гъэсэны-гъэмрэ шӀэныгъэмрӀкӀэ и Ми-нистерствэ къыдилытӀэнышъ, нӀужым унӀшӀо гъэнӀфагъэ ышӀынэу фӀагъэпытагъ.

чыплӀэ мӀхъанэ зилэ хӀдзын-хэр ащыкӀоштых, а кампани-ем Адыгеир зэрӀфӀхъазырым ахэр тегушылагъэх.

ХӀбзэгъэуцугъэм къыди-лытӀэрэ шапхъэхэм адиштӀэу, хӀуькӀоныгъэ щымылӀэу, щынӀ-гъончъэу хӀдзынхэр зэхӀэцӀ-гъэнхэ зэрӀфаер АР-м и Лы-шъхъэ къылуагъ. Ар гъэцӀкӀ-гъэным пае гупчэ комиссием зӀшлуихыгъэм, гумӀкӀыгъохэр щылӀхэмэ акӀэупчӀагъ.

СэмӀгъу Нурбый къызэрилӀуа-гъэмкӀэ, Іоныгъом и 14-м ТӀ-хуьтӀэмыкъое районымкӀэ зы мандат зилэ хӀдзыплӀэ коеу N 23-мкӀэ АР-м и Къэралы-гъо Совет — Хасэм идепу-тат ихӀдзын тедзэхэр зӀхӀ-щӀытх, муниципальнэ гъэпсы-кӀэ зилэ «АдыгӀкъалэ» иад-министрацие ипашэ хӀдзышт. Джащ фэдэу чыплӀэ мӀхъанэ зилэ хӀдзынхэр къалӀэу Мые-къуапэ, КошхъӀблэ ыкӀи Мые-къопэ районыхэм ащыкӀоштых. Мы кампаниехэм ахӀлӀэжъшт кандидатхэм регистрациер акулгъ. ТӀхуьтӀэмыкъое райо-ным щыкӀошт хӀдзынхэм ахӀ-лӀэжъэнхэ гухӀлӀ ялӀэу нӀбгы-ри 5-мэ зыкъагъэлъэгъуагъ, АдыгӀкъалэ имӀэр хуьнымкӀэ кандидати 6 атхыгъагъ, ау ежъ-ежырэу зыкъэзыгъэлъэгъогъэ нӀбгыритлӀмэ шапхъэхэр зӀ-раукъуагъэм къыхӀкӀыкӀэ хӀ-дзынхэм ахӀлӀэжъэнхэ фимыт-хэу гупчэ комиссием унашӀо ышӀыгъ.

— АдыгӀкъалэ иадминист-рацие ипашэ хуьнымкӀэ зи-кандидатурэ щылӀэ ХъатӀгъу Налбый изаявлениекӀэ, мы Іэ-натӀэм Іухъанэу зыкъэзыгъэ-лӀэгъогъэ Мамыекъо Кимэ регистрацие зӀрикӀугъэм фӀ-гъэхьыгъэ унашӀоу хӀдзын-хэмкӀэ чыплӀэ комиссием ышӀы-гъэр хӀбзэгъэуцугъэм димы-штӀэу Теуцожь район хьыку-мым ыпӀытагъ. ШышъхъӀлӀум и 18-м К. Мамыекъом идӀо тхыпӀ АР-м и Апшъэрэ Хьы-кум хӀлӀпагъ ыкӀи Теуцожь район хьыкумым иунашӀо тӀ-рӀзӀэу ыпӀытагъ, зи зӀхъокӀы-ныгъэ фишӀыгъӀ, — къылуагъ Н. СэмӀгум.

Іоныгъом и 14-м республикэм ихӀдзыплӀэ 35-мэ Іоф ашӀӀшт, амакӀэ атынӀэу фитыныгъэ зилэ нӀбгырэ мин 53-рэ фӀэдиэмэ яспискӀэхэр атхыгъэх. Сыд фӀэдэрэ лъэныкъокӀи Адыгеир хӀдзынхэм зӀрафӀхъазырыр Н. СэмӀгум къылуагъ.

ХӀбзэгъэуцугъэу щылӀэм ди-штӀэу хӀдзынхэр зӀхӀэцӀгъэнхэр, хӀуькӀоныгъэхэр е зымызэгъыны-гъэхэр щымылӀэнхэр ары анахъ мӀхъанэшхо зилӀэу республи-кэм ипашэ къыгъэнӀфагъэр.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

СурӀтыр А. Гусевым ты-рихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

МедалӀэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфилорӀэр
В. Н. Картамышевым фӀэгъэшъошӀэгъэным ехьылӀагъ

ПсӀэолӀэшлӀыным ихӀхъоныгъэ илахъ зӀрӀхышӀыхагъэм ыкӀи илъэсыбэ хуьгъэу гуетыныгъэ фырилӀэу Іоф зӀришӀэрэм апае медалӀэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфилорӀэр **Картамышев Валерий Николай ыкъом** — Адыгэ Республикэм псӀэолӀэшлӀынымкӀэ, транспортымкӀэ, унӀэ-коммунальнэ ыкӀи гъогу хъызмӀэтымкӀэ иминистрӀэ фӀэгъэшъошӀэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКӀУШЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
Іоныгъом и 5, 2014-рэ илъэс
N 92

Адыгеир хӀдзынхэм афӀхъазыр

Адыгэ Республикэм и Лы-шъхъэ тыгъуасэ зылукагъэхэм ащыщ АР-м хӀдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие и ТхьаматӀэу СэмӀгъу Нурбый. ХӀбзэгъэу-цугъэу щылӀэм диштӀэу Іоныгъом и 14-м Урысые Федерацием ишӀолыыр зӀфӀшъхъафхэм

**Щыклагъэхэр нахь
къыхигъэщыгъэх**

ЛэжьапкIэм, IофшIэнымкIэ цыфхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэн япхыгъэ Iофхэм, хэбзэIахъхэм ыкIи къаугъоихэрэм афэгъэхьыгъэ законхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъухэрэм афэгъэзэгъэ комиссиеу АР-м шызэхашагъэм тыгъуасэ зэхэсыгъо иIагъ. Ар зэришагъ АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат.

Хэбзэлэхьхэмклэ Федеральнэ кyuлукyум и Гьэлорышланлэу АР-м шылэм кyuгyгoижьырэ хэбзэлэхьхэу 2014-рэ илъясым ибоджот кьыхэхьаштымклэ пэшлорыгьэшхэу агьэнафэщтыгэр гьэцэклагьэ зэрэхьурэр, Тэхьутэмькьое районым псэуальхэу цагьэуцухэрэм апае хьызмэтшланлэу ахэр зышлэхэрэм кьатын фаер ары аныхэхэу комиссием хэтхэр зытегьылагьэхэр. Хэбзэлэхьхэмклэ Федеральнэ кyuлукyум и Гьэлорышланлэу ипашэ игуадзэу Дэргушхэо Аскэрбый кьызэрилуагьэмклэ, мы илъясым илмизил кьыклоцл пстэумклэ сомэ миллиарди 3-рэ миллион 300-м ехьурэ кьаугьоигь, илъясым ыклэм нэс ар сомэ миллиарди 5-рэ миллион 800-м ехун фае. Мы илъясымклэ пчъагьэу зыщыгьыштыгьэхэр гьэцэклагьэ хьуштэу ары кьызэрилуагьэр. Аруу шьтмы, хэбзэлэхьэ зэфэшхьафхэмклэ, ащ фэдэу 6 кьыхыгьэщыгь, а мэзбилымклэ кьауугоин фэ-

ягяр гъэцэклагъэ хьурэп. Гушы-
лэм пае, НДФЛ-мкIэ юфшIа-
плэхэм чыфэу ательыр сомэ
миллиони 130-м ехьу. Джащ
фэдэу мылгкум, транспортым
апае хэбзэлахьхэр, шьон пытэ-
хэмкIэ акцизхэр къэзымыты-
рэр бэ.

Лъэныкъо пэпчъ хэхъухэрэм, хэбзэлахьхэр кызырамытырэм ушъхагъоу илэм, хэ-кыплэу алъэгухэрэм атегушылагъэх. Правительствэм ипачэ куылыкъу эфэшъхафэу хэбзэлахьхэм якъэуагъон фэгъэ-загъэхэм лф зэрашлэрэм зэ-римыгъэразэрэр, комиссием илофшлэни нахь ыгъэлъэшын фаеу зерилытырэр кыыхигъэ-чыгъ. Хьымзмэтшлэлэу «исты-хьагъэхэм» чыфэу ателъми игугъу зэхэсыгом шашлыгъ. Ахэм ялофхэм языхтэт, «исты-хьанхэу» зыклэхъугъэр нахь куоу зэрагъэшлэнэу, ащ еж-ежырэу зынзыхъэсыгъэхэр кычлагъэхэинхэу Къумпыл Мурат кыафигъэпытагъ. Тэхьу-

[illegible]

Джащ фэдэу къяралыгъо
мылькум иприватизацие зэрэ-
клорэм, хэбзэлэхьхэмрэ мыхэ-
бзэлэхьхэмрэклэ чыфэхэм якью-
гъоижынклэ хыкум пристав-
хэм, хэбзэлэхьхэмклэ къулы-
къухэм ыки мыльку зэфыщы-
тыклэхэмклэ Комитетым loф
зэрэздэшлэрэм, хэгъэгу kloцl
loфэхэмклэ Министерствэм лэ-
жыапклэр зымытырэ предприя-
тиехэм афэгъэхыгъэ матери-
алэу къылэклахьхэхэрэр зэрэз-
хыфыхэрэм, нэмыклэхэм зэхэ-
сыгъом шатегуыцлагъэх.

— Комиссиём хэтхэм япшээрлхэр лэпэдэлэл амышлхуу, мыш фэдэу тызэхыхэмэ, итхухьягым игьэцэклэн эклэри нах чанэу дэлажыхэмэ, лофхэр нахышу хуушты, — кылуаг Кыумпыл Мурат пстэури кыизэфихысыжызэ. — Министерствэу пшээрль гьэнэфагьэзыфэтшыгьэхэм ар зерагьэцэклагьэм фэгьэхыгьэ докладхэр охтэ благьэм кьагьэхьазырынхэ фэе, ахэм такыпкырыкызэ зэфэхысыжыхэр тшышты, хэклипэхэр кыизэдыхэтхышты.

ХЬУТ Нэфсэт.

Шапхъэхэр бэрэ аукъох

Адыгэ Республикэм хэгъ-гу клоцц лощхэмкӀэ и Министерствэ ӕогурыклоныр щынӕгончӕнымыкӀэ икӕралыгӕо куулыкъу кыӕзэритыркӕмӀэ, блӕкыгӕ тхымафӕн кыуыкӀоцц ӕогурыклогоным ишӕпхӕхэр ӕогогӕу 2943-рӕ республикэм щӕуӕуагӕ. Ешӕуагӕу рулым кӀэрысыгӕ водител 26-мӕ ыкӀи медицинӕ улпӕкӀунхэр зыкӀунхӕ зымдӕгӕ нӕбгырӕ 32-мӕ административнӕ пшӕдӕкыжӕ арагӕхыгӕ. Псынӕлшӕу зӕчӕхӕу кыуыбыгӕ водител 812-мӕ тазырхэр атыралъхыагӕ.

Геоурыкълоньм ишапхъхэр зыукъагъэхэу, атыралхъэгъэ тазырыр игъом зымылпыцныжыхьхэрэр гъогу-патруль къулыкъум илофышлэхэм мафэ къэс къаубытых. Мы аужырэ мэфигъу агъэуныфыгъэр 50-м клахъэ. Мы лъэныкъомкӀэ хэбзэгъэуцугъэр зымыгъэцакӀэхэрэм тазыр зэратыралхъхэрэм даклоу, административнэуи агъэпцынэнхӀэ алъэкӀышт. Тхьамафэм къыклоӀ водителӀ 69-мӀ мыш фэдэ пшъэдэкӀыжь арагъэхыгъ.

Джаз фэдэу гьогурыклоным ишапхэхэр зыукьогъэ лъэсрык-ло 73-мэ алъэныкъоклэ адми-нистративнэ протоколхэр зэха-гъэуцугъэх.

АфэгушIуагъэх

АР-м хэргэгу клоц лофхэмклэ и Министерствэ икьулыкьушлэ хэу япшэрыльхэр агьэцэклэзэ хэклодагьэхэм яклэлэцыкьлүхэм шлэныгьэм и Мафэклэ афэгушлүагьэх ОМОН-м икьулыкьу-

шлэхэр. Мы мафэхэм станицэу Ханскэм дэт гурыт еджаплэм ахэр шылагэх, Урысыем и Лы-хъужэу Артем Гармаш ипшэ-шэ цыклоу мыгэ апэрэ клас-сым кляггэм фэгүшлуагэх. Тикьэралыгьо ишхьафитныгьэрэ ирэхьатныгьэрэ кьыхумэхэзэ Артем ыпсэ ыгьэтыльыг, лы-хъужыныгьэу ащ зерихьагэр цыфхэми, лоф кьыдэзышлагэ-хэми егьашлэм ащыгүшпэштэн.

Министерствэм иллыкхэр
Артем ипшэшьэ цыклоу Кирэ
шлэныгэм и Мафэклэ шлухьаф-
тынхэр фашыгъэх.

Полицием илофшлэхэу джырэ уахтэм Урысыем инэмыкл шюльырхэм кзулыкүу ащызыхыларэм ясабийхэм адэжи мымафэм шылагьэх, ахэми шу-хьяфтынхэр афашыгьэх.

Рэхьатэу реклокыгъэх

Юныгѳом и 1-м республикэмкэ гэсэсныгѳэм иучреждении 154-мэ мэфэкI офтхьабзэхэр ашыкыуагъэх. Ахэм зэклэмкли нэггырэ мин 75-рэ ахэлъягагъ, ахэм ашщыду мин 45-м ехыр клэлэджакох.

Мэфэקים епхыгэ лофтхьабзэхэр чынэгъончъу зэхэцэгъэнхэм, гьогухэм хуьгэ-шагъэхэр кьатемыхьуханхэм апае полицием йофшылэ 1200-мэ гьэлъшыгъэ шыклэм тетэу мы мафэм кьулыкьур ахыгъ. Ащ ишлуагъэкӀэ общественнэ рэ-хьатныгъэр ухумагъэ хуьгъэ. ХэбзэухумэкӀо кьулыкьухэм япшэрыльхэр зэрагъэцаклэрэм лыпплагъэ министрэу Александр Речицкэр.

**Адыгэ Республикэм хэгъэгу
клоцI юфхэмкIэ и Мини-
стерствэ ипресс-къулыкъу.**

**Мытэрэзыныгъэу тхылъхэм къахагъэщыгъэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр
Тэхьутэмыкъое районымклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-м Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат ихэдзын тедзэхэу щыклöштхэр**

Атхыгъэ кандидатым ехьылэгъэ къэбархэр				
N n/n	Атхыгъэ кандидатым ылъэкъуацI, ыцI, ятацI	Атхыгъэ кандидатым къырихьылагъэхэр	УплъэкIуным икIеуххэр	Къэбарыр къалэкIэзыгъэхъэгъэ организацием ыцI
1	2	3	4	5
Хахьохэр				
1	Шаев Вадим Алексей ыкьор	7000	63000	Урысыем и Федеральнэ хэбзэлахъ къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышIапI
Амыгъэкощырэ мылькур				
2	Шаев Вадим Алексей ыкьор	Тэхьутэмыкьое районым кв.м. 1000 хьурэ чIыгу Iахъ цыриI	Мылькур бэджэндэу алыгъ	Къэралыгъо регистрациемкIэ, кадастрэмкIэ ыкIи картографиемкIэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышIапI
Транспортыр				
	—	—	—	—
Банкхэм ыкIи нэмыкI чIыфэт организациехэм ясчэтхэм ахьщэу арылбыр				
	Къэлэкъутэкьо Тимур Александр ыкьор	ОАО-у «Альфа-Банк», сомэ 4877-рэ	2014-рэ илъэсым мэкъуогъум и 1-м ехьулIэу итыр тэрэзэп	ОАО-у «Альфа-Банк»
	Шаев Вадим Алексей ыкьор	ОСБ 8620, сомэ 30,26-рэ	Кандидатым зигугъу къымышIыгъэ зэлухыгъэ счэтхэр илагъэх	ОАО-у «Урысыем и Сбербанк»
Акциехэр, нэмыкI шIыкIэу коммерческэ организациехэм зэрахэлажьэхэрэр, осэшхо зилэ нэмыкI тхьапэхэр				
	—	—	—	—
Осэшхо зилэ нэмыкI тхьапэхэр				
	—	—	—	—
Зыщыпсэурэ чIыпIэм ехьылэгъэ къэбархэр				
	—	—	—	—
Гъэсэнныгъэу иIэм ехьылэгъэ къэбархэр				
	—	—	—	—
Iоф зыщишIэрэ (къулыкъу зыщиыхьэрэ) чIыпIэ шъхьалэм, IэнатIэу иIэм, IофшIэн лъэпкъэу ыгъэцакIэрэм яхьылэгъэ къэбархэр				
	—	—	—	—
ЗытыримыгъэкIыжьыгъэ пщыныжь зэрэтельым ехьылэгъэ къэбархэр				
	—	—	—	—
Гражданствэм ехьылэгъэ къэбархэр				
	—	—	—	—

2014-рэ ильэсым юныгьом и 1-м ехүүлэу юфхэр зэрэщытыгъэм тефэу къэбархэр къырахьыллагъэх.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Н. А. СЭМЭГУ

Сурэтым итыр: **Адыгэ Республикэм и «Кадастрэ палатэ»** ипашэу **Хьокло Аюб.**

Зы сыхъатым — нэбгырипл

Зигугъу тшырэр участковэ врачым зы сыхъатым (поликлиникэм щэлэфэ) ыштэн, зифэлэ-фашлэхэр ыгъэцэклэнхэ фэе нэбгырэ пчъагъэр ары.

Нэмык иофшлэ пстэуми афэдэу ахэми мафэм сыхъатий лоф зэрашлэрэр: сыхъати 3-р — поликлиникэм, ятлонэрэ сыхъатищыр — иучасткэ щыпсэхуэу врачым къеджагъэхэм адэжэ клогъэныр ыкйи сыхъати 2-р — итхыльхэр (ытхын фаехэр) ыгъэхъазырынхэр.

къафигъэцаклэхэмэ. Врачхэри зэфэдэхэп: зым конвеерым фэдэу кабинетым къычлэтупщых, адырэм, илофшлэгъу уахътэ шлокыгъэми, сымаджэу къежэхэрэр зэклэ ештэх, нэбгырэ пэпчэ уахътэ къыфегъоты. Поликлиникэхэм сыдигъуи врачым сымаджэм тыригъэкло-

пчъагъэм ызыныкьор врачхэм «араты» нэмык иофшлэнхэм апае: алэ зэратхыкыштым къыщегъэжыгъэу рецептыр къызэрэратхыкыштым нэсэу (ау охътэ шапхъэу агъэуцугъэм ызыныкьом шлокы хъуштэп). Зэрэхурэмклэ, зы нэбгырэм, гурытымклэ, такык 15 — 18 врачым лоф зэрэдишлэн фаер. Ау ащ фэдэ шапхъэхэр узышлокын умылгъэкыштыт гъунапкъэу, директивэу зэрэщымытыр, секундомерыр алыгъэу ахэр зымы зэрымуплъэклуштыр министрствэм къыхегъэщы. А уахътэу зигугъу къэтшыхэрэр зэклэ гурыт пчъагъэх, ау ахэр ищыклагъэх поликлиникэхэм ялофшлэн нахышлоу зэхэщэгъэным фэшл. Врачым зымы рилоштэп ахэм ашломыкынэу, нэбгырэ пэпчэ ипсауныгъэ изытет елытыгъ уахътэу тыригъэклодэщтыр. Мыщ дэжым къыщыхэгъэщыгъэн фае аукодыеу а шапхъэхэр зэрамыгъэуцугъэхэр. Регион зэфэшхъафхэм, поликлиникэ пчъагъэхэм яврачхэм лоф зэрашлэрэм, сы-

маджэу къафэклагъэм лоф зэрэдашлэрэ уахътэр зыфэди-зым специалистхэр бэрэ лыпплагъэх, зэрагъэшлагъ лъэныкьо пстэури. Етлани къыдалгытагъ сымаджэхэр зэклэ зэрэзэфэмьдэхэр: зыр апэрэу къэкло врачым дэж, ащ нахъ охътабэ ищыклагъ, ахэтых ахэм ятлонэрэу, яцэнэрэу къаглохэу

Поликлиникэхэм сыдигъуи врачым сымаджэм тыригъэклодэн фэе уахътэр зыфэдищыр ащыгъэнэфэгъагъ — гурытымклэ такык 12 ар зэрэхъуштыгъэр.

Тэ типоплиникэхэм мы лъэхъаным шапхъэу ачлэлымклэ, зы сыхъатым къыклоцл врачым нэбгырипл ыштэн фаер.

Мы лъэхъаным шапхъэу щылэхэмклэ, участковэ терапевтхэм ыкйи педиатрэхэм зы нэбгырэм, гурытымклэ, такык 9 — 10 тырагъэклодэнэу щыт. Ау джы а шапхъэхэр зэблэхуэгъэнхэм, клэхэр гъэуцугъэнхэм иофшлэу Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумгъэнымклэ и Министерствэ къылыгъыгъ ыкйи Лъэпкъ медицинскэ палатэм иэкспертхэр ягъу-сэхэу ащ тегушылэх, лэзэллэ зэфэшхъафхэм ащаушэты.

Ащ фэдэ зэхъокыныгъэхэр къыхэхъанхэ зэрилгъэкыштым цыфхэр къыгъэгумэкыгъэх: врачхэр мэщынэх ялофшлэн нахъхылыгъ хъунклэ, поликлиникэхэм яклоплэштхэр — ифэшъуашэм тетэу врачхэр къамыпллынхэм.

Зэклэми ягуап врачыр дэгъоу къапылымэ, къядэлумэ, мыгузажъоу ифэлэ-фашлэхэр

дэн фэе уахътэр зыфэдищыр ащыгъэнэфэгъагъ — гурытымклэ такык 12 ар зэрэхъуштыгъэр. Ау я 80-рз илъэсхэм ахэр министрствэм тырихыжы, регион пэпчэ, ары паклош, медицинэ учреждение пэпчэ а уахътэр зыфэдищытыр ежэ-ежырэу ыгъэнафэу хъугъагъ. Ар ялытыгъагъ чыплэм щыпсэурэ нэбгырэ пчъагъэм, медицинэ учреждением къепхыгъэм ибагъэ, поликлиникэм врачэу члэтыр икьурэ-имыкьурэм, нэмыкхэми.

Джы УФ-м псауныгъэр къэухъумгъэнымклэ и Министерствэ игъоу елъэгъу мырэуштэу гъэнэфэгъэнэу: врачыр сымаджэм зэрэупчыштым, зэриуплъэклуштым педиатрэм — такык 9, терапевтым — такык 10, «врач общей практики» зыфалорэм такык 12 апэлуагъэхъанэу. Мы такык

зиуз гъэунэфыгъэхэхэр (ахэр нахъ псынклэу къычлэжыжы кабинетым), а зы лэзэгъу уцым ренэу ешъохэу, ащ пае рецент къызыфыратхыкын фэе кьодыхэри мымаклэу къахэфэх. Ахэм зэклэми яфэлэ-фашлэ зэрэзэшлопхышт уахътэр зэфэшхъафы. Ары зигугъу къэтшырэ такык пчъагъэхэр гурытхэу зыклэхурэр.

Джы гупчэ министрствэм

тым къыклоцл аштэрэм ибагъэ ялытыгъ регистратурэм талонэу къытырэр. Ар талон зылыгъхэр зэклэ врачым дэжэ члэхъанхэ альэкын фае.

Тигушылэгъу къызэрэхигъэщыгъэмклэ, типоплиникэхэм мы лъэхъаным ащылэжырэ врачхэм япчъагъэ зэрымкьурэм къыхэклэу, зы нэбгырэм тырагъэклодэрэ уахътэм (такык 15-м) хагъэхъон альэкыштыт. Ау къыхъащт илъэсым нэбгыри 150-рз мединститутым къычлэ-кынуэ щытыш, ахэм ащыщхэр поликлиникэхэм ащылэжъэнхэм ыкйи ащ ишлуагъэклэ ящыклагъэ врач пчъагъэр рагъэкъуным республикэ министрствэр щэгугъы. Ахэм афэдэ специалист ныбжыкылэхэм фэгъэклотэныгъэхэр афашыштыт. Джажыгъум зы нэбгырэм врачым тыригъэклодэн ылъэкыштыт уахътэми хагъэхъон амал агъотышты.

**ЖАКЪМЫКЪО
Аминэт.**

Сурэтхэр лэшыгъэ Аслъан тырихыгъэх.

Къоджэ кой пащ

Хъахъурэтэ Адам Нэтыхъуае щыщ, щэпсэу, къуаджэм итхъамат. Илъэсипшл хъугъэ а лэнатлэм зылутир. «лоф инри, лоф цыкыури лофы, — ело Адам, — мэфэл тебгъашлэмэ, мышлагъэм хахъо фэхъушт, зиушъомбгъушт, ащ игъэцэклэн нахъ кын хъушт». Тэрэз шъыпкъ, иакъыл тефэ.

Адам псэолгъэшл техникумыр къыуыгъ, гъунэгъу поселкэу Отраднэм бэрэ щылэжыгъ. Цыф гуклэгъул, нэшло-гушлу, мурад гъэнэфэгъэхэм афэкло, ыкыуачлэ ицыхъэ тель. Къоджэ коим ипашэу лоф зышлэрэр, къызэрэслугъэу, илъэсипшл хъугъэ, а уахътэм къыклоцл иофшлэуагъэ зэшлуиыгъ, къуаджэм ителлпи, къоджэ-

дэххэм ящылакы нахышлым ылъэныкьоклэ бэ зэхъокыныгъэу фэхъугъэр.

Къоджэ кой пащэу зыхадзыгъэмр (2004-рз илъэс) къуаджэр джы зыдэщыс чыплэм къызытлысыгъэр илъэс 80 зэрэхъугъэмрэ зэтефэгъагъэх. Къуаджэр мэфэклым зерифэшъуашэу фытегъэпсыхъэгъэн фэагъэ. Адам лэнатлэм лухъэгъа-

клэу щытыгъэми, къоджэ лофшлэуагъэм ащымыгъозагъэми, ышлэн фаехэм гу алытагъ. Нахъыжхэр упчлэжыгъэу ышлыгъэх, ныбжыкылэхэр зэхищагъэх. Шыхъафхэр къызэкълэпыкыуагъэх, урамхэр, урам къуапэхэр, чэупчъэлхэр, урамжыи-хэр аукебзыгъэх, гъоугбгъумэ алулэ имыщыкыгъэ пкыгыгъохэр алуащыгъэх. Сыдэу щытми, къуаджэр мэфэклым дэгъоу фытырагъэпсыхъэгъагъ. Мэфэклыр дэгъоу кыуагъэ, джы кызынэсыгъэми кьоджэдэххэм ар ащыгъупшэжырэп.

Мэфэклыр зытеклым, пащэм илоф лыгъэклогъагъ. Къуаджэм ителлпи, изытети Адам агъэразэщытыгъэп, саугъэтымклэ кыригъэжыагъ. Нэтыхъуае дэклыхи Хэгъэгъу зэошхом нэбгырэ 86-рз клогъагъэ, нэбгырэ 44-рз хэклогъагъ. Ахэм альэ-

къуацлэхэр, ацлэхэр саугъэтым тетхагъэх. 1990-рз илъэсым, нэмыц техаглохэр зызэхакъутагъэхэр илъэс 45-рз зэрэхъугъэм ехъуллэу, мыжъосыныр зэ нэмылэми агъэцэкълэжыгъагъэп. Мы саугъэтыр агъэклэжыгъ дэгъоу.

Къоджэ урамхэр шлункыгъэх, къагъэнэфыштыгъэхэп, а лъэныкьомклэ цыфхэм тхъаусы-хэшхо ялагъ, анахъэу нэжълужьхэр арыгъэх. Мы лофыри чылэм плэлгъэ гъэнэфэгъэклэ щызэшлуахыгъ.

Нэтыхъуае иурамхэр дэигъэх, мэшэ иутыгъэхэр тыдэ-кыи илагъэх, урам гупчэри, урамжыиэхэри оцх ужим псынжы хъуштыгъэх. Ахэр зэклэ шыгъэнхэ фэагъэ. Урамхэр асфальтклэ апклагъэх, а лофыгъори дагъэзыжыгъ. Къэхэлгъэ гъогури, къэхэлгъэ кло-

цыри асфальтклэ апклагъэх. Мазэ къэс зэ къэхалхэр аукебзы.

Сабыхъэри ащыгъупшагъэхэп. Нахъ цыкылухэм джэгуплэхэр афызэрагъэфагъэх. Нахъ инхэм спорт гупчэхэр къафызэлухыгъ.

Цыфхэм япсауныгъэ икьэухъумэн фэгъэхыгъэу лофтхъабзэхэри зэрахъагъэх. Къуаджэм фелдшер-мамыку лэзаплэ къыщызэлухыгъ, унаклэу зычлэтыр ины, дахэ, зэклэ лэмэпсымэхэр ялэх. Къуаджэм зы наркоман дэсеп — ар насыпгыгъэшхоу пльытэ хъушт. Къоджэ кой пащэу Хъахъурэтэ Адам лофэу ышлэрэр пклэнчэ хъурэп, хэхъоныгъэхэр ялэх. Къуаджэм имэфэклогъэ къэблагъэрэм яшъыпкъэу зыфагъэхъазыры.

ХЪУШТ Щэбан.

ТХЫЛЪЫКИЭХЭР

Егъэгүшхо

Цыфы пэпч зыгорэм фытегъэпсыхъагъэу, фэшлоу мы дунаим кыитехъо. Зыр шыкылаш, адрэр — акъылышху, яцэнэрэр — шэныш, яплэнэрэр — бзаш, ятфэнэрэр — гъэсагъэ, яхэнэрэр — лэпэлас, яблэнэрэр — насыпыш. Уегупшысэмэ, зэкӀэ зыфэкложыерэр хэти ынэтӀэгү итхэгэр ары. Ащ елытыгъэу, нэбгырэ пэпч зы дэгъугъэ-гъэшлэгъоныгъэ горэ хэмилыныу хьурэп. Зыр — лашло, адрэр — къарыш, яцэнэрэр — лэжэклошху, шылэх пстэуми акъыл-къулайкӀэ къахэщху, гушхъэбайныгъэклэ Тхьэр кыизэагъэхэри. Ахэм ащыщых зиахыл-шӀэныгъэклэ, зигупшысэклэ мы чӀым шылэрыхъэхэр: тхаклох, усаклох, артистх, шӀэныгъэлэжышх, сурэтышых, археологх, архитекторх, журналистх, нэмыкых.

ЫгукӀэ зыфэзыщэрэ сэнэхъатимкӀэ ышӀэрэм, е исэнаушыгъэ, е хэлъ зэчыим къакӀэклорэ лӀошлэгъэ ухыгъэм цыфыр егъэгүшхо, егъэбжышӀо. АщкӀэ джанэ зыдыгъэ даклори, унэр зышыгъэ псэолэшӀри, сурэтыр зыгъэччыгъэ сурэтышӀри, гушыӀэм псэ кыпыызгъэклэ-

Зын кылыфгыгъэхэри зэфэдэхэп, адэ зэкӀэ тхаклохэр сыда зыкыизэфэдэнхэ фаер?! Ау анахь мэхъанэ зилэр ахэмкӀэ ягушхъэлэжыгъэ нэмыкӀ-хэмкӀэ зы лӀшлугъакӀэ, моу псы гъуатклоу узэмызэщху, узылзыщху кӀэлыныр ары. Ащыгъум — кыдэхъугъ хэти имурад.

гъэ усаклори, тхэкӀо емызэщыжыри зэфэдэх. АфэукӀо-чыгъэм инэрылэгъу егъэрэхъатых, апекӀэ лъегъэкӀуатэх. Къин зыхэмыл лӀоф хьурэп, арыш, лӀоф цыкӀу шыӀэп. Ау шылэх зытхакӀынри, шхэнри зышӀлофхэр, ашхъэ закъо нахь амылэгъоу, блэмыппыху. ШыӀэх емызэщыж лӀофшӀаглохэри, къамзэгум фэдэху, алитӀукӀэ ашӀэрэр гъунэнчху. ШыӀэх лъыхъокӀо-гупшысаклохэри — усаклохэр, непи, нычэпи гушыӀэр ашху. Ахэри бэу зэтефыгъэх. Зын кылы-

ЗыфэгумэкӀырэр, зыфишӀэрэр илъэпкӀ

фыгъэхэри зэфэдэхэп, адэ зэкӀэ тхаклохэр сыда зыкыизэфэдэнхэ фаер?! Ау анахь мэхъанэ зилэр ахэмкӀэ ягушхъэлэжыгъэ нэмыкӀхэмкӀэ зы лӀшлугъакӀэ, моу псы гъуатклоу узэмызэщху, узылзыщху кӀэлыныр ары. Ащыгъум кыдэхъугъ хэти имурад.

Творческэ цыф пэпчыкӀэ анахь мэхъанэ зилэр илэжыгъэ ылъэгъужыныр ары. Арыш, тхаклох итхылыкӀэ пэпч — илъэбэкӀукӀ, игупшысэ шӀэныгъакӀ, игугъэ къэлотагъ, ипсэлъэ ухыгъ — илӀошлэгъэ ин. Джары адыгэ тхылыкӀэу, е тильэпкӀэ ехыӀлэгъэ, е цыфыгъэ хабзэм тельытэгъэ лӀошлэгъакӀэ пэпч игугъу къэтшыныр кызыхэкӀырэр.

«Шу зышӀэрэм шу фыцыл» — алуагъ, тэри тигуапэу лъэпкӀым, цыфхэм апае зызгъэулэхэрэм ацӀэ къэтӀо.

«Утхъэу, цыфыр, уцэрэ!»

Джары тхаклоу Мэхъош Руслъан итхылыкӀэу бэмышӀэу кыдэкӀыгъэм цӀэу фишыгъэр. НэкӀубгъо 300-м лъыкӀэххэр тхылым усэхэмрэ поэмахэмрэ бэу дэбгъотэщых. ПчъагъэмкӀэ 300 хъоу АР-м итхылы тедзӀлэ кыщыдэкӀыгъ. Мэхъош Руслъан гушыӀэр зилэжыерэр, гупшысэр зигъэу-

зерилоу, чӀэнэгъэнчху уахтэр ыгъэфедэныр илӀогъ ин.

Ары, Мэхъош Руслъан тхэкӀо-лӀошлӀошху — мэлъыхъо, къегъоты, мэгупшысэ, мэусэ, ренэу матхэ. ИлӀапл цыфхэр, афилорэр, афишӀэрэр ренэу шломакӀ. ИшӀэныгъэклэ, иакъылкӀэ, иамалкӀэ ренэу аготэу тхылы зэфэшхъафхэр ытхыгъэх, етхых.

Гупшысэ лӀрамхэр

ТхылыкӀэу «Утхъэу, цыфыр, уцэрэ!» зыфилорэр бгъоу зэтеуыгъ: «Лъэхъаныр, хэгъэгур, лъэпкӀыр, усаклох», ащ кыкӀэ-лӀэкӀо «Сонетхэр», «Синибджэгъухэр», «СатыритӀухэр», «Поэмэхэр», «СатыриплӀхэр», «ЧӀыопсымрэ цыфымрэ язэпыщыт», «КӀэлэгъум игукъэкӀымэ ащыщхэр», «Орэдхэр» зыфилохэрэр.

ТхылыкӀэм тхаклоу Мэхъош Руслъан зэрегугъгъэр, зэрелӀэлэсэкӀыгъэр кыхэщы. Гупшысэ зэкӀэлъыкӀуакӀэмкӀи, литературнэ шӀошэ (жанрэ) зэфэшхъафхэмкӀи зэтэгъэпсыхъагъ. ИлӀэс пчъагъэ хъугъэу гушыӀэр зыфитырэ, гупшысэр мафэ къэс зызыжыерэ тхаклох иамал зынэсыгъэр ыкӀи кыхыерэр тхылым кыпфызӀуехы:

«Сыд сшӀэми, сыхэгъу сырицӀыф СыкӀэрыпчын умылӀэкӀынуэ. СыгукӀи, сшӀхъэкӀи сепхыгъэу!» —

кыщелӀо усаклоу Мэхъош Руслъан тхылым иапэрэ шхъэу «Лъэхъаныр, хэгъэгур, лъэпкӀыр, усаклох» зыфилорэм. Ащ мэхъанэ лӀапсэ фишӀэу итхыгъэ ыпэ ригъэуцагъ. Усаклох ыгу шхъэрэ-щышӀэрэр, ар шыӀэныгъэм игупчэ ит цыф гупкӀэу, бэ зылӀэгъоу, бэ зыщэчху, шыпкӀэлӀо-нӀаглоу зэрэщытыр мыщ кыщытыгъэ усэ сатырхэм зэхыуагъашӀэ. «ШыӀэныгъ» тӀэлӀо, «шыӀэныгъ» ало, «уцылэныр къина, псын-кӀа? ШыӀэныгъэм фэшӀу лун-кыбзэ шыла, сыдэуцтэу ар къэбгъотыщтэ? Джащ фэдэ упчӀэ-джэуапхэу гъэпсыгъэх апэрэ шхъэм хэхьэрэ усэ 20-м ехур.

«Сонетхэр» — ахэр усаклох ижыкӀэщэ гуапэх, ыгучӀэ макъэх. Иакъыл мӀэорышӀэ, иамал

дырегъаштэ. ПчъагъэмкӀэ 30 фэдиз мэхъух. Дунаир дэхэ гъунэнч, узымэхъырэ кӀуачӀ, нӀэплӀэгъу мин, хэбзэ-бзыпхъэ тхъабз, зыми шломыкӀырэ шапхъ, узэмыжэхэрэ чылагъ, лӀэпӀэгъу гузэжӀогъу, узыужгъэирэ шӀэпхъэнч — улӀымэ, ухэтми, псыикӀыгъо а зэкӀэ кыишӀэкӀыгъэ пстэумэ афэбгъотыныр — джары цыфыгъэр ылорэм фэд усаклох. Иусэ сатырхэм Мэхъош Руслъан игуапи, ипсапи, игумэкӀ-лыузи ахэгъэутысагъ. Усаклох шӀорышӀ-нӀэшлӀшӀлӀэп, пкыягъэр макӀэу

«Сонетхэр» — ахэр усаклох ижыкӀэщэ гуапэх, ыгучӀэ макъэх. Иакъыл мӀэорышӀэ, иамал дырегъаштэ. ПчъагъэмкӀэ 30 фэдиз мэхъух. Дунаир дэхэ гъунэнч, узымэхъырэ кӀуачӀ, нӀэплӀэгъу мин, хэбзэ-бзыпхъэ тхъабз, зыми шломыкӀырэ шапхъ, узэмыжэхэрэ чылагъ, лӀэпӀэгъу гузэжӀогъу, узыужгъэирэ шӀэпхъэнч — улӀымэ, ухэтми, псыикӀыгъо а зэкӀэ кыишӀэкӀыгъэ пстэумэ афэбгъотыныр — джары цыфыгъэр ылорэм фэд усаклох.

кызыщытекӀуи, хыягъэр зышы-нэрылӀэгъуи, мысагъэр зэрэщычгыгъо-гъуэнэфыгъуаери иса-тырхэм ащызэхэошӀэ.

«Фыжымырэ шӀуцӀэмрэ зэфэдэу шызэхэгъуэнэфыкӀыгъа мы дунаим?» зыфилорэ упчӀэм гужб ригъэшӀэу, хьарамыгъэнчху матхэ усаклох. «РафыжӀэрэр рафыжӀапэу кыхэкӀы», «Зэгорэм сшӀхъэ-кӀэ къин сызыхэфэм», «Сюдэ-хашӀэмэ, сыӀэсэкӀызэ», «ЧӀатэкъужыгъэ къэсшыпыж сшабзэп», «ТетӀэ ренэу ЧӀыгум, тэусэпы...», мыхэм анэмыкӀ сонетхэми шыӀэныгъэм лыргъуж ышыгъэ гум ихъапщэ ащызэхэошӀэ. Ары, шыӀэныгъэр аукъодыеп ыкӀи кызырыклоп, усаклох ащкӀэ дэмыгъэштэнэу шытӀэп. ШыӀэныгъэм ренэу уеушэты. Ау анахь мэхъанэ зилэр, сэ сишӀошкӀэ,

лӀэпӀэпыутыгъо пӀэпчкӀэ ащ упырикӀужыгъу, утекӀоу, мыхъушт лӀэбэм зырамыгъэкӀэу уицӀыфыгъэ къэуухъумэныр, пфӀэлӀэкӀырэр шӀум ылӀэны-кӀокӀэ пшӀэныр ары.

Тхылыр лӀэпкӀэ-лӀапкӀэу шхъэхэмкӀэ зэрэгъошгъэм ащ голугъэ ыкӀи нахь гъэшлэгъо-ныгъэ кыхелӀхъэ. СатыритӀухэр, сатыриплӀхэр дэтых. Тхыгъэ сатырхэм тхаклох игумы-псэф, игупшысэ хьурэ-шӀэрэм зэрэтыриухэрэр, шыӀэныгъэм зэрэфэмыбгъунджыр, цыфхэм, лъэпкӀым, ныбжыкӀэхэм ашхъэ кыырыклоштым ренэу зэра-лыгъыр, зэрэпсэемыблэжыер къахэщы. Ау гу ефэхыгъэкӀэ хэтэп тхаклох мы гъашӀэм, дэгъумрэ дӀимрэ зэхифэу, ахэм узэрӀкӀуцтыр ухэтми уицӀы-фыгъэ напэу елытэ. «НекӀо, ныбджэгъу, тыгъаш!», «ПӀэ-шхытитӀу къалэжыерэм гуахъо хэохы» зыфилорэ гукъэкӀыж тхыгъэхэр гъэсэпӀхыдэ зы-хэлъых ыкӀи зыхэпхы.

Мэхъош Руслъан итхылыгъэ «Утхъэу, цыфыр, уцэрэ!» зыфилорэм игузэгупӀэ поэмахэр итых: «Шхъадж ипӀао зэрэ-фаеу егъэтысы», «ШӀульэгъу», «Хэти ыгъэдахэрэп пцӀыусы-ным!», «СишыӀэныгъэ лунэу зы-лыгъхэр».

Поэмэхэм нӀэкӀэ уарычхэ-зэ, гупшысэ самэхэр къэушых: хэти шлоигъор ышӀэмэ хьу-шта? Сыда шӀульэгъур? Шыла шӀульэгъу? Хэти зэхефа, зэхешӀа ылуи ышӀи? ШыпкӀэр сыда гурылӀогъуае зышырэр,

пцӀыр зэрэуц лӀэнтхъэир ара? Цыф шыӀэныгъэ пэпч хэч-нэч балуа илэр? Ара тхаклохэр зымыгъэччыеху, гупшысэгъуае зышыхэрэр? Мы упчӀэхэм салыгъэу Мэхъош Руслъан итхылыкӀэ непэрэмкӀэ зэфэсэшыжы.

Тхаклох итворчествэ тхы-лыкӀэр зы гъомылӀэкӀэ лӀшӀоу кыхэхъуагъ, жыкӀэщэгъу гупсэф куу ыгъотыгъэу сэгугъэ. Цыфым хэмыкӀэу, псаоу, узынчху, имурад зэшлӀокӀы-мэ, дэгъу нахь, дӀеп. Тхаклоу Мэхъош Руслъан итворческэ лӀошлэгъакӀэ непэ зэригъэгъу-шорэр сшӀош мэхъу, джыри зы лӀэбэкӀукӀэ ыдзыгъ, зы лӀэоянӀэкӀэ зилӀэтыгъ. Зыфэгум-экӀырэр, зыфишӀэрэр илӀэпкӀ, ишӀу бӀэгъонэу, тхылым лӀэ-пэмафэ ыдзынэу фӀэсӀо.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

УусӀэклоныр лӀоф псынӀкӀэп

Зы кыщ ппыр-стыр кыыздычӀэт, сшы усакӀу!

Гъэхъагъэу уиӀэмкӀэ сыуигушӀуакӀу. ШхъакӀо кыуахымы здытишхъакӀу. Тэ пшӀэдэкӀыж лье

зытетлӀхъажыгъ: тыусакӀу!

Шытхъу хэкӀыпӀэп тызкӀэуцагъэр. Уемнэгугъэу, утэрэз пшӀошӀэ, Угу римыхъыни, ымыштэхэни Зэхэпху хъуштых. КыуаӀолӀэшт — ПэнапцӀэу гум кыхъауагъэу зепхъашт. Сэри сыхылыгъэ, къэзыгъэлащху слӀэ, Сиусэ ипэублэ зигугъу къэсшыштыр,

Къин кысщыхъужыгъу бэрэ къэсхъакӀыштыр.

Ау нӀэфӀэлоныр типшӀэрылӀ шхъалӀаш, Угу хэзгъэкӀын слӀэкӀышт. СыкыиолӀэу: Ар кысфэгъэгъу.

Благъэу усшӀэнэу мыхъугъэми, Сыгу упӀэблагъэш, усыныбджэгъу.

Бжыхъэ мэфэ дах. Ошъогур гъунджэ лъэкыгъэм фэдэу къабзэ, хыпсым ехъырзу кьаргъо. Зы ошъопцэ лашки тыдэкли кыщыльагъорэп. Тыгъэр мыльгэгэ дэдэу, илъэсым иухътэ дитшэу ошъогум ит. Ащ инэбзыйхэр бжыхъэ шъуашэ зыщызылъгъэ мээу мычыжьэу къэлагъорэм хэт чыгхэм, атхъапэхуэу къолэн-сэлэн хъугъэхэм, гъожыхуэ, шхъуантлэхуэ, шэплыхуэ шъо зэфэшъхъафхэмкӀэ зызыгъэкӀэрэкӀагъэхэм ашъхъапэ, гъошъоу дышъэшоу теплэ зилэм апэшлэты. Мэзыр мэкъэнч, жыбгъэ щымылэу дунаир окъ-жыкышъ, чыг тхъапэхэми заушъэфыг. Гъэреным мээым щызэпэдждэжыщтыгъэ бзыу оредылуалэхэм янахыбэр кыблэм быбжьыгъэшъ, амакъэ зэхэпхыжьырэп.

Лыхафэкъо Мэдинэ, илъэс 40-р кызызынэкӀыгъэ лы кьогъу лъэплъагъэр, плӀэу псыгъо зандэр Мыекъуапэ кыкли автобускӀэ икӀуаджэ, ПшырӀхъаблэ, къэкӀуагъ. Лъэбэкъу 30 — 40 фэдизкӀэ кӀуаджэм пэчыжьэ мыжъокӀэ гъогум кыitekыгъэу мыгулэу, умышлэмэ зыгъэпсэфако къэкӀуагъэм фэдэу, ыльакъохэр ерагъэу зэблихыхэзэ, лъэс лъагъом тетэу кӀэко. КӀэракл. Ошъогу кьаргъом ишъогъоу кӀэкозэпылъ щыг, галстук плъыжь ыпшъэ кыдэщы. Гъончэдк лъэпссыгъоу цокъэ шӀуцӀитӀлум арыт. Зеплыхъэ. Мы лъэхъаным ыльэгъурэр зэкӀэ ыгу рехъы, дунаим идэхагъэ дештэ. КӀуаджэм кызырэхъыгъуэр, зэрэчаплугъэр щыгъупшэжыгъэу ыгу шыкыгъагъэми, дунаим идэхагъэ дихъыхы, ыгукӀэ зэриложыгъэ: «Джы фэдэ зэпытымэ кӀуаджэм удэсы хъушт». Ау ащ лъыпытэу ошхым хэтэу, псынжыр ыутэу гъунэгъу кӀуаджэм еджако зэрэклоштыгъэр ыгу къэкӀыжыгъэу икӀуаджэ фэгъэхыгъэ гуфэбэныгъэ тӀэклоу ыгу кыщыушыгъагъэр кӀодыжыгъэ.

Мэдинэ янэ-ятэхэр кӀуаджэм дэхэми, кызымыкӀуагъэр илъэсныкъом кӀехъугъ. ИэнатӀэ кыщырати, Мыекъуапэ защэжыгъэм кыщыублагъэу икӀако макӀэ хъугъэ. ИэнатӀэ-шхоп кыфагъэшъошагъэри, ау сыд елуалӀ фаеми, Унэ Фыхъым лӀоф щешӀэба! АщкӀэ тхъегъэпсэу, ятэшэу Мыекъуапэ дэсым ишӀуагъэ къекӀыг, ары мыхъугъэмэ егъаши агу кӀэкӀэу джы лӀофшӀаплэу зылуӀтым благъэу рагъэкӀолӀэщтыгъэп. ЫпӀэ-кӀэ плъэзэ ежыри лушэу зекӀуагъэ, ИэнатӀэшхо зилэ урысылым ыпхъу хэхъажыг. Дахэ плӀонышъ узэхъопсэчтхэм и Ларисэчкэ ащыщӀ, ащ елытыгъэмэ, еж зыхэкӀыжыгъэр бӀкӀэ нахъ лъэгъупхъ, ау зыхэхъажыгъэр бзыльфыгъэ бай, зыфэныкъо щымылэу мӀэпсэу. Ащ имызакъоу, Унэ Фыхъым лӀоф зэрэшишӀэрэм ихъатырӀкӀэ цыф гъэсагъэхэр, ИэнатӀэхэм алуӀтхэр нӀлуасэ, ныбджэгъу кыфэхъугъэх.

«Ахэм уакыгъоу укъальэгъуныр сыд зымыуасэр! — ащ фэдэ ныбджэгъухэр илэхэ зэрэхъугъэм рыгушхоу зэриложыгъэ Мэдинэ. — Алоба узыготым фэдэу кыоплыхуэ, узэралъэгъоу уашӀолӀэу. Ахэм

ялбытыгъэмэ, сыд гуцэх кӀуаджэм ныбджэгъоу щысилагъэхэр, еджэгъэшхуи, гъэсэгъэшхуи, ИэнатӀэшхо зили ахэмытэу Тхъэм кызырэгъэхъугъэ кӀоджэ кӀэлэжыгъэх. Уядэу зэпытыгъэкӀи акыл зыхэпхын гушылэ ажэ кыдэкӀыгъэу зэхэпхыщтыгъэп. Сыда кӀоджэ кӀэлэжымэ узэрэщыгуштыр, алъэгъугъэр, ашӀэрэр, кӀоджэ кӀэбархэр, шакӀо зэкӀохэм кӀахулагъэхэр кыгъэлугатэх, зӀл-зэшъузхуэ зэфэдэихэм атегъэгъушылэх, бзыльфыгъэхэм афэдэу зыгорэм щыгъэтхъух, зыгорэ ягъэуб, джары зыфэгъэ-шыгъэхэр».

Узэшъожыщтыпсым хэмыужъунтх

Джы симэджаплъэ зыфӀэкорэ иныбджэгъугъэм, БэгъэгъушӀоко Заури, Мэдинэ ыгукӀэ лъылэсыг. «Анахъ ныбджэгъу благъэу кӀуаджэм сыдэсыгъэ силэг. Сыда блэкӀыгъэ зэманым «дэсыг» слозэ игугъу зыкӀэсшырэр щымылэж фэдэу? — кылуагъэм кыкӀыгъэщтэжыгъэ Мэдинэ. — Ар сӀо шъхъаеми, сӀэ джыри сыщымыгъуазэми, симэдже хыльэу ары кысалагъэр, дунаим ехыжыгъэхэнкӀи мэхуба. — Зэгупшысагъэр шӀоделагъэ хъужыгъэу зыдэхъащыжыи кыгӀэгъэтэрэзыжыг. — Зэгорэм синыйбджэгъугъэми, списокэм хэтхыкӀыжыгъэгъэш ары».

БэгъэгъушӀоко Заур Мэдинэ иныбджэгъу кызырыклоу шытыгъэл, анахъ ныбджэгъу благъэу илагъ. Апэрэ классым кыщыублагъэу а зы классым зэдисхуэ гурыт еджапӀэр кызыздаухыг. Кыфэхъалэлыщтыг, лулхъэр тӀу кыфӀишылӀтыг, гыб-щыбэу кыппищыгъэхуэ, щорашъокӀэ узэригъэплъэу, Тхъэм кызырэгъэхъугъэ зыфалорэм фэдэу гуӀцӀэнэщаг. ЕджӀэлэшхо горэми кыдэнышъугъэу кӀуаджэм чӀымэнэщаг, фермэм былымахуэу тетыг, ау колхозыр зызӀбгырагъэзыжыым лӀофшӀэн имылэу кӀэнэгъаг. Ар зэригъэныбджэгъуштыгъэр зэрымӀпэсыжъэу, ыгурэ ышъхъэрэ зӀбгъэжыгъэу Мэдинэ зэриложыгъэ: «Джы ныбджэгъоу сӀлэхэм ялбытыгъэмэ, Заур сыдыгуш». Готэу зыкызыраригъэлъэгъуштыгъэм рыкӀлэгъо-жыг. Ащ елытыгъэмэ, еж уашъомрэ чӀыгумрэ зэрэзӀпэ-чыжьэхэм фэд, университет кыуухыг, илэнатӀэ мыиными, икӀоджэгъухэм ар ашӀэ шӀолӀа, кӀуаджэм зыкӀожырэм кӀа-

фырегъапщэ, сыд елуалӀ фаеми Унэ Фыхъым лӀоф щешӀэ. Кыфамылопщыгъэмэ «синыйбджэгъуш» ылоу Мыекъуапэ икӀэу кӀуаджэм симэджаплъэ фӀэклоштыгъэп, симэдже хыльэу, непа, неуща дунаим зехыжыщтыр уигъалоу илоф дэу, гъунэм нэсыгъэу кыралуагъэти, мыкӀоныр кыригъэкӀугъэп, кӀуаджэм щыригушылэжынынхуэ, иныбджэгъу симэдже дэу кызыфалопщым кӀуагъэп аригъэ-лонэу фӀэгъэп.

Ахэм ягупшысэзэ, зигъэжыбгъау гъогум тет фэдэу, сымэдже хыльэу зыдэж кӀорэм теплъэным дэмыгулэу

унэгъо шъхъаф сил. Арышъ, сыщыгъэгъупшэжъ шъэо цыкӀум...

— Сыдэуштыгъэ? — кӀэгъулагъ Къутасэ.

— Нафэба, сыщылэжъэп.

Зэхихыгъэм кыкӀыгъэщтыгъэу ыкӀи ыгъэкыгъэу, риложыщтыр кыфамыгъотэу шӀу ыльэгъурэ лым кызырэхъыгъэ-зыгъэр гугъу ышӀыгъэу, ащ ыгъэкӀосэгъэ нэ нагъохуэ дэхэ дэдагъэхэр ары лоу умышлэжынынхуэ ушъокугъэхэмкӀэ Къутасэ илӀыгъэм кӀеплӀыгъ. ЫлупшӀэхуэ кӀэгъэгъэ плъыж ныкӀокузызӀлухым фэдагъэхуэ хӀопсэгъо шъэфхэм уакыфэзгъуштыгъэу чӀт нэгъум ехъырхуэ луушхонткыкыгъэхэр хуублаблэщтыгъэх.

— А дыдыдугуш, умэхъашэрэба,

шъэо цыклоу кыпхэкӀыгъэм псауу ушӀлэзэ, ушымылэжъэу ышӀошъ згъэхъунэу сыдэуштыгъэу кыпфӀолешугъа синанэгъуш! — кӀэкуукыгъэ Къутасэ. — Орырэ сӀэрырэ тызэкӀымыгъуж пӀае шъэо цыклоу зэдӀдгъотыгъэм сыд илажъ? Псауу ушӀлэзэ ушымылэжъэу ащ еслонэу зэрӀлорэр жъалымыгъэ дэдэба!

Ащи ишӀуагъэ кӀэкӀуагъэп, Мэдинэ зӀкӀако илагъэп.

— Кыбгъурымылуагъэмэ джыри кыкӀлэсӀотыкыжы, — Мэдинэ кызыпгубжыкыг. — АзэматкӀэ сӀэ сыщылэжъэп.

Къутасэ щыгъозаг илӀыгъэм Мыекъуапэ псӀогу зэрэщырилэм, урыс бзыльфыгъэ горэм зэрэхъажыгъэм, ащ пшъэшъэ цыкӀу зӀрилэми. Бзыльфыгъэр еж ыльэгъугъэп, ау ипшъэшъэгъу Зурет Мыекъуапэ щылагъэу кызызӀкӀожым кырилоуагъ: «А Къутас, Мыекъуапэ сызӀкӀом уилӀыгъэр зыхэхъажыгъэ бзыльфыгъэр кыгъоу, пшъэшъэ цыкӀу гори ягъусэу урамым сащылӀукӀлэгаг. Мэдинэ бзыльфыгъэр нӀлуасэ кысфӀишылӀыг, ыцӀэр Ларис, цӀэ дахэ ил, ау ащ фэдэу еж дахӀ. Ыбгъэхэр инхуэ, пкыи зэхэхыгъэ имылэу, бзыльфыгъэ пӀцӀэр утӀэтыг. Ащ елытыгъэмэ, о удэхэ дӀд, сшӀэрӀп Мэдинэ укыщыгъэзыи ащ зыхэхъажыым зыдаплӀэщтыгъэр, ынэмэ чӀу алуытыгъэмэ». СэмэркӀэу зыригъэшӀэу ежыми риложыгъаг: «Ыбгъэхэр зэрэ-

инхэр арыштын ыгу резыгъэхыгъэр».

Къутасэ илӀ кырилуагъэм ыгу кызызӀкӀыгъэнагъэу зыфӀэ-щылагъэп:

— О пхэкӀыгъэм нахыи зыгорэм къаригъӀыфыгъэ пшъэшъэжыер нахъ уилӀапл, ара?

А чыплӀэм ыушъэфыгъэп еж кыщыгъэзыи ащ фэдэу кызыфӀпштэн щымылэ бзыльфыгъэм илӀ зэрэхъажыгъэр шъхъако зэрэхъыурӀ. Ипшъэшъэгъу ылу-ымыломи, джы ыгу щышӀэхэрэм теплӀаджэ ашӀыгъэми, зыдӀшӀэжъэу лӀэгъэп, пкыи ищыгъэ дахэ илӀэти, ынэгукӀи зыгорэ елопӀлэгъуаеи, кӀалэу зыльэгъухэрэм шӀэхуэ агу хӀаплӀэщтыг, ау захӀэлы-хуэхэм анахъ мыхъуштыр кӀахихыг. ЫпӀкӀэ кӀэтыр сыд фишӀэныгъа, еж Мэдини ыгу рехъыпӀэу кырило зэхъум ышӀошъ хъугъэ.

— Урыс бзыльфыгъэу узэхъажыгъэр зыльэгъугъэхэм агу рихъыгъахӀп, — Къутасэ игушылэ кыпидзэжыгъ. — Хэт ышӀэра уапӀкӀэ кӀэтыр, ащ угу шыкӀынышъ, сӀэ кысфӀэбгъэ-зэжынкӀи мэхуэ. Арышъ, шъэо дэхэ хураеу зэдӀдгъотыгъэм ушымылэжъэу...

— Ащ тырыгушылӀэнэу имыщыкӀагъэу сӀэ кысцӀэхуэ, арышъ, джыри зӀ кӀэсӀоужыи уальэныкъокӀэ кӀэгъазэ зэрэ-симылӀэр, — Къутасэ кыригъэжыагъэр кӀеухыфэ Мэдинэ ежэшъугъэп. — Адрэ пшъэшъэ цыклоу зигугъу кӀэпшӀыгъэм фэгъэхыгъэу кыослоштыр ары: бзыльфыгъэр пшӀодахэ зыхъукӀэ, кыльфыгъэри пшӀолӀэештӀп.

— Угу сырехъыпӀэу, сыпшӀо-дэхэ дэдэу сӀэри кысаплӀоштыгъ.

— А кӀэпӀуагъэм узэрэхъахъмэкъ дэдэр нафэ кӀешы. Умыщорэ дэдэу, зыгорэ кыбгъурӀомэ, гу лъыптэн фаеба, — лакхыр кышӀлэу кӀэдысыг Мэдинэ, — пшъашъэу кӀалэм кыщӀэщтым «улай» е «шӀу услӀэгъурӀп, сыгу кыпфа-кӀорӀп» зэрэрымӀлоштыр, шӀо-дэхэ дэдэу кызырӀпщыгъэхуштыр. Ау занкӀэу кыослон ушӀлодахуэ зы мафи кызырэхъамыкыгъэр, шӀу услӀэгъугъэкӀи укызырӀэсымыщгъа-гъэр...

— Адэ хэтэ узыгъэзыгъа-гъэр? — кӀэгъулагъ Къутасэ.

— Ари боу кыослон, — игуапӀэу Мэдинэ джэуап кытыжыгъ. — Сауж имыкыгъэр сян ары. УшӀлодэхэ дэдэу, ушӀодэгъоу, нысӀкӀэ ош нэмкӀ фӀамыеу ыло зэхъум, сӀэ сыгу кыпфилӀым сыпӀшӀуекӀозэ, сыкӀэзыльфыгъэр згъэразэмэ сшӀоигъоу лъэбэкъу пхӀэндж сшӀыгъэ. Адрэ бзыльфыгъэу сызэхъажыгъэу зыльэгъугъэхэм ашӀомыдахуэ зыфӀепӀуа-гъэр арымэ, си Ларисэчкэ, — а гушылӀэр кӀигъэтхыгъ Мэдинэ, — ишӀлэныгъэкӀи, игулы-тӀэки, иакыплкӀи, инӀутхагъэ-кӀи о егъаши благъэу уекӀолӀэщтӀп.

Къутасэ кылоштым емыжэу Мэдинэ ежэжыгъ. ИлӀыгъэм игушылӀэхэм ыгу кӀагъӀлодыгъэу, зыщыгуыжынын зэрэщымылӀэр ышӀошъ кӀагъэхъугъэу кӀлӀы-плъэу тӀӀкӀурэ щытыг. Зэхихыгъэхэр ышъхъэ икӀыштыгъэхӀп.

(Джыри кыкӀлӀыкӀлошт).

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Экономикэ Иофшэн лъэпкъхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреджениехэу Адыгэ Республикэм щыпсӀухэрэм Иофшэн къафэзыгъотырэ кӀэралыгъо къулыкӀум и ГӀэорышӀапӀэ къыфӀорышӀэхэрэм ялофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ зэраратырэм ехыылӀгъэ Положением зэхъоклыныгъэхэр фӀшыгъэнхэм фӀгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреджениехэм ялофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ зэраратырэ шыкӀэм хӀбзэ икӀу хӀлӀхъгъэным тегъӀпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Экономикэ Иофшэн лъэпкъхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреджениехэу Адыгэ Республикэм щыпсӀухэрэм Иофшэн къафэзыгъотырэ кӀэралыгъо къулыкӀум и ГӀэорышӀапӀэ къыфӀорышӀэхэрэм ялофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ зэраратырэм ехыылӀгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рз ильэсым мӀкъуогъум и 1-м ышыгъэ унашъоу N 116-р зытетӀу «Экономикэ Иофшэн лъэпкъхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреджениехэу Адыгэ Республикэм щыпсӀухэрэм Иофшэн къафэзыгъотырэ кӀэралыгъо къулыкӀум и ГӀэорышӀапӀэ къыфӀорышӀэхэрэм ялофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ зэраратырэм ехыылӀгъэ» зыфилорэмкӀэ аухӀсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихӀбзӀгъуцугъэ зэхӀугъоягъэхэр, 2009, N 6; 2011, N 7; 2012, N 9; 2013, N 6, 9; 2014, N 6) мыщ фӀдӀэ зэхъоклыныгъэхэр фӀшыгъэнхэу:

1) а 1-рз разделым:
а) ия 2-рз пункт:
— иа 1-рз подпункт мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«1) ИофшӀэнхэмкӀэ ыкӀи рабоч сӀнӀхӀатхэмкӀэ тариф-квалификационнӀ справочник зыкӀыр, лӀшхъӀтет, специалист, къулыкӀушӀӀэ лӀнатӀэхэмкӀэ квалификационнӀ справочник зыкӀыр е сӀнӀхӀатхэмкӀэ шапхъэхэр»;

— ия 2-рз подпункт кӀуачӀӀэ имылӀжӀэу лъытӀгъэнхэу;

б) я 5.1-рз пунктым хӀт гушыӀэхэу «учреждением ипащӀэ» зыфилорэрэм ауж гушыӀэхэу «мы Положением диштӀу» зыфилорэр хӀгъӀхъогъэнхэу;

в) я 11-рз пунктым хӀт гушыӀэхэу «учреждением мылькӀуу къылуӀкӀэрэр» зыфилорэрэр гушыӀэхэу «учреждением субсидиехэу къылӀклахъэхэрэр» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀхъугъэнхэу.

г) я 12-рз пунктыр мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«12. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо казеннӀ учреждение ипшӀӀэрылхэм ягъӀцӀкӀӀэн тельӀытӀгъэ бюджет ахъӀэмрӀ зигугъу кӀэтшыгъэ учреждением илофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ ятыгъэным пае бюджет пшӀӀэрылхэмкӀэ лимит гъӀнӀфагъэхэмрӀ лӀубытыпӀэ къызыфашӀыхӀзӀ, Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо казеннӀ учреждение илофышӀэхэм лӀжӀапкӀэмкӀэ яфонд зӀрагъӀулу.»;

д) я 13-рз пунктым кӀуачӀӀэ имылӀжӀэу лъытӀгъэнхэу:

2) я VII-рз разделым:

а) ия 2-рз пункт мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«2. Учреждением ипащӀэ иоклад ИофшӀэн зӀзӀгъыныгъэмкӀэ агъӀнафӀ, ыгъӀцӀкӀӀэрӀ Иофым икӀыныгъэ, учреждением мӀхъанӀу илӀр къыдалытӀзӀ.»;

б) ия 2.1-рз пункт мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«2.1. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо бюджет, казеннӀ учреждениехэм япӀащӀэхэм гурытымкӀэ ялӀжӀапкӀӀэрӀ учреждением ялофышӀэхэм гурытымкӀэ къагъӀхъырӀ лӀжӀапкӀӀэмрӀ фӀдӀи

4 нахыбӀкӀэ зӀшхъашымыкӀынӀу Адыгэ Республикэм щыпсӀухэрэм Иофшэн къафэзыгъотырӀ кӀэралыгъо къулыкӀум и ГӀэорышӀапӀэ егъӀнафӀ.»;

в) я 2.2-рз пунктыр хӀгъӀхъогъэнхэу ыкӀи ар мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«2.2. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо бюджет, казеннӀ учреждениехэм ялофышӀэхэм гурытымкӀэ къаратырӀ лӀжӀапкӀӀу ыкӀи япӀащӀэхэм гурытымкӀэ къагъӀхъырӀ лӀжӀапкӀӀу финанс къӀкӀуапӀӀэхэм къахӀкӀырӀр зӀрӀзӀтекӀырӀр ильӀсым тельӀытагъӀу къальӀтӀ. СтатистикӀэ ушӀӀтынхэм апае ИофышӀэхэм гурытымкӀэ ялӀжӀапкӀэ зыфӀдизыр къальӀтӀ зыхъукӀӀэ агъӀфедӀрӀ шапхъӀэхэу гъӀцӀкӀӀӀо хӀбзӀм ифедеральнӀ къулыкӀуу кӀэралыгъо политикэм икӀыхъхынкӀэ ыкӀи официальнӀ статистикӀэ учетым ыльӀзныкӀӀэ шӀпхъӀ-правовой ИофхъабзӀэхэм язехъан япхыгъӀ пшӀӀэрылхӀэр зыгъӀцӀкӀӀэрэм ыухъсыхӀэрэм адиштӀу гурыт лӀжӀапкӀӀэр агъӀнафӀ.»;

г) я 10-рз пунктыр мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«10. Адыгэ Республикэм щыпсӀухэрэм ИофшӀэн къафэзыгъотырӀ кӀэралыгъо къулыкӀум и ГӀэорышӀапӀэ унашъо зӀришырӀм тетӀу учреждением ипащӀэ кӀӀгъӀгушӀу мӀхъанӀ зилӀ ахъӀӀ раты, кӀэралыгъо фӀло-фашӀӀэхэм (ИофшӀӀӀхэм) язӀхӀӀӀӀӀ епхыгъӀ кӀэралыгъо пшӀӀэрылхым игъӀцӀкӀӀӀӀ гъӀхъагъӀу ашыгъӀхэм ыкӀи (е) кӀэралыгъо учреджениемрӀ ащ ипащӀэрӀ ИофӀу ашӀагъӀр кӀӀзыушыхъатырӀ нӀмыкӀ пчӀагъӀхэм къапкӀырыкӀыхӀзӀ.

КӀэралыгъо учреждением ипащӀэ лӀжӀапкӀэ зӀрӀратырӀ шыкӀӀӀр ИофшӀӀӀнӀмкӀэ зӀзӀгъыныгъэм щӀагъӀнафӀ. КӀэралыгъо (муниципальнӀ) учреджением ипащӀэ дашырӀ ИофшӀӀӀнӀ зӀзӀгъыныгъӀу Урысые Федерацием и ПравительствӀэ 2013-рз ильӀсым мӀлылфӀгъум и 12-м аштагъӀу N 329-р зытетӀу «КӀэралыгъо (муниципальнӀ) учреджением ипащӀэ ИофшӀӀӀнӀ зӀзӀгъыныгъӀэ зӀрӀдашырӀм ехыылӀагъ» зыфилорэмкӀэ аухъсыгъӀр лӀубытыпӀэ къызыфашӀызӀ, зигугъу кӀэтшыгъӀэ ИофшӀӀнӀ зӀзӀгъыныгъӀэр ащ дашы.»;

д) я 14-рз пунктым кӀуачӀӀэ имылӀжӀэу лъытӀгъэнхэу;

е) я 15-рз пунктыр мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«15. Адыгэ Республикэм щыпсӀухэрэм ИофшӀэн къафэзыгъотырӀ кӀэралыгъо къулыкӀум и ГӀэорышӀапӀэ фитыныгъӀ илӀ учреджениехэм лӀжӀапкӀӀӀӀмкӀэ яфонд щыцӀу пӀӀӀӀӀӀӀ зезыхъӀэр административнӀ ИофышӀӀэхэм анахыбӀэ дӀдӀмкӀи лӀжӀапкӀӀу къатефӀэрӀ (процент 40-м емыхъоу) ыгъӀнӀфӀнӀу, джащ фӀдӀу мы учреждениехэм яадминистративнӀ ИофышӀӀэхэм, лӀпылӀгъу къафӀхъурӀ ИофышӀӀэхэм, пӀӀӀӀӀӀ зезыхъӀэхэрэм ялӀнатӀӀэхэм яспискӀэ зӀхыгъӀуцонӀу.».

2. ОфициальнӀу къызыхаутырӀ мафӀм щегъӀжӀагъӀу мы унашъом кӀуачӀӀӀ илӀ мӀхъу.

**Адыгэ Республикэм
и Премьер-министрӀу
КЪУМПЫЛ Мурат**

къ. МыекъуапӀ,
Юныгъом и 1, 2014-рз ильӀс
N 203

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Экономикэ ИофшӀэн лъэпкъхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреджениехэу Адыгэ Республикэм физическӀэ культурӀмрӀ спортымрӀкӀӀэ и Комитет къыфӀорышӀэхэрэм ялофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ зэраратырэм ехыылӀгъэ Положением зэхъоклыныгъэхэр фӀшыгъэнхэм фӀгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреджениехэм ялофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ зэраратырӀ шыкӀэм хӀбзэ икӀу хӀлӀхъгъэным тегъӀпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Экономикэ ИофшӀэн лъэпкъхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреджениехэу Адыгэ Республикэм физическӀэ культурӀмрӀ спортымрӀкӀӀэ и Комитет къыфӀорышӀэхэрэм ялофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ зэраратырэм ехыылӀгъэ Положением Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рз ильӀсым мӀкъуогъум и 23-м ышыгъэ унашъоу N 141-р зытетӀу «Экономикэ ИофшӀэн лъэпкъхэмкӀэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо учреджениехэу Адыгэ Республикэм физическӀэ культурӀмрӀ спортымрӀкӀӀэ и Комитет къыфӀорышӀэхэрэм ялофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ зэраратырэм ехыылӀагъ» зыфилорэмкӀэ аухъсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихӀбзӀгъуцугъэ зэхӀугъоягъэхэр, 2009, N 6, 12, 2012, N 5, 9; 2013, N 4, 9) мыщ фӀдӀэ зэхъоклыныгъэхэр фӀшыгъэнхэу:

1) а 1-рз разделым:
а) ия 2-рз пункт:
— иа 1-рз подпункт мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«1) ИофшӀӀӀнхэмкӀэ ыкӀи рабоч сӀнӀхӀатхэмкӀэ тариф-квалификационнӀ справочник зыкӀыр, лӀшхъӀтет, специалист, къулыкӀушӀӀэ лӀнатӀӀэхэмкӀэ квалификационнӀ справочник зы-

кӀыр е сӀнӀхӀатхэмкӀэ шапхъӀэхэр»;

— ия 2-рз подпункт кӀуачӀӀэ имылӀжӀэу лъытӀгъэнхэу;

б) я 7-рз пунктым хӀт гушыӀэхэу «кӀэралыгъо учреджением ипащӀэ» зыфилорэрэм ауж гушыӀэхэу «мы Положением диштӀу» зыфилорэр хӀгъӀхъогъэнхэу;

в) я 11-рз пунктым хӀт гушыӀэхэу «учреждением мылькӀуу къылуӀкӀэрэр» зыфилорэрэр гушыӀэхэу «учреждением субсидиеу къылӀклахъэхэрэр» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀхъугъэнхэу.

г) я 12-рз пунктыр мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«12. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо казеннӀ учреждение ипшӀӀэрылхэм ягъӀцӀкӀӀэн тельӀытӀгъэ бюджет ахъӀэмрӀ зигугъу кӀэтшыгъэ учреждением илофышӀэхэм лӀжӀапкӀэ ятыгъэным пае бюджет пшӀӀэрылхэмкӀэ лимит гъӀнӀфагъэхэмрӀ лӀубытыпӀэ къызыфашӀыхӀзӀ, Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо казеннӀ учреждение илофышӀэхэм лӀжӀапкӀэмкӀэ яфонд зӀрагъӀулу.»;

д) я 13-рз пунктыр хӀгъӀхъогъэнхэу ыкӀи ар мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«13. Адыгэ Республикэм физическӀэ культурӀмрӀ спортымрӀкӀӀэ и Комитет фитыныгъӀ илӀ кӀэралыгъо учреджениехэм лӀжӀапкӀӀӀӀмкӀэ яфонд щыцӀу пӀӀӀӀӀӀ зезыхъӀэр административнӀ ИофышӀӀэхэм анахыбӀэ дӀдӀмкӀи лӀжӀапкӀӀу къатефӀэрӀ (процент 40-м емыхъоу) ыгъӀнӀфӀнӀу, джащ

фӀдӀу мы кӀэралыгъо учреджениехэм яадминистративнӀ ИофышӀӀэхэм, лӀпылӀгъу къафӀхъурӀ ИофышӀӀэхэм, пӀӀӀӀӀӀ зезыхъӀэхэрэм ялӀнатӀӀэхэм яспискӀэ зӀхыгъӀуцонӀу.».

2) Я VIII-рз разделым:

а) ия 2-рз пункт мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«2. КӀэралыгъо учреджением ипащӀэ иоклад ИофшӀӀн зӀзӀгъыныгъэмкӀэ агъӀнафӀ, ыгъӀцӀкӀӀэрӀ Иофым икӀыныгъэ, кӀэралыгъо учреджением мӀхъанӀу илӀр къыдалытӀзӀ.»;

б) я 2.2-рз пунктыр хӀгъӀхъогъэнхэу ыкӀи ар мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«2.2. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо бюджет, казеннӀ учреждениехэм ялофышӀэхэм гурытымкӀэ къаратырӀ лӀжӀапкӀӀу ыкӀи япӀащӀэхэм гурытымкӀэ къагъӀхъырӀ лӀжӀапкӀӀу финанс къӀкӀуапӀӀэхэм къахӀкӀырӀр зӀрӀзӀтекӀырӀр ильӀсым тельӀытагъӀу къальӀтӀ. СтатистическӀэ ушӀӀтынхэм апае ИофышӀӀэхэм гурытымкӀэ ялӀжӀапкӀэ зыфӀдизыр къальӀтӀ зыхъукӀӀэ агъӀфедӀрӀ шапхъӀэхэу гъӀцӀкӀӀӀо хӀбзӀм ифедеральнӀ къулыкӀуу кӀэралыгъо политикэм икӀыхъхынкӀэ ыкӀи официальнӀ статистикӀэ учетым ыльӀзныкӀӀэ шӀпхъӀ-правовой ИофхъабзӀэхэм язехъан япхыгъӀ пшӀӀэрылхӀэр зыгъӀцӀкӀӀэрэм ыухъсыхӀэрэм адиштӀу гурыт лӀжӀапкӀӀэр агъӀнафӀ.»;

в) я 5-рз пунктыр мыщ тетӀу кӀэтыгъэнхэу:

«5. Адыгэ Республикэм физическӀэ

культурӀмрӀ спортымрӀкӀӀэ и Комитет унашъо зӀришырӀм тетӀу кӀэралыгъо учреджением ипащӀэ кӀӀгъӀгушӀу мӀхъанӀ зилӀ ахъӀӀ раты, кӀэралыгъо фӀло-фашӀӀэхэм (ИофшӀӀӀхэм) язӀхӀӀӀӀ епхыгъӀ кӀэралыгъо пшӀӀэрылхым игъӀцӀкӀӀӀӀ гъӀхъагъӀу ашыгъӀхэм ыкӀи (е) кӀэралыгъо учреджениемрӀ ащ ипащӀэрӀ ИофӀу ашӀагъӀр кӀӀзыушыхъатырӀ нӀмыкӀ пчӀагъӀхэм къапкӀырыкӀыхӀзӀ. КӀэралыгъо учреджением ипащӀэ лӀжӀапкӀэ зӀрӀратырӀ шыкӀӀӀр ИофшӀӀнӀмкӀэ зӀзӀгъыныгъэм щӀагъӀнафӀ. КӀэралыгъо (муниципальнӀ) учреджением ипащӀэ дашырӀ ИофшӀӀӀн зӀзӀгъыныгъӀэ зӀрӀдашырӀм ехыылӀагъ» зыфилорэмкӀэ аухъсыгъӀр лӀубытыпӀэ къызыфашӀызӀ, зигугъу кӀэтшыгъӀэ ИофшӀӀн зӀзӀгъыныгъӀэр ащ дашы.»;

г) я 5.1-рз пунктым кӀуачӀӀэ имылӀжӀэу лъытӀгъэнхэу.

2. ОфициальнӀу къызыхаутырӀ мафӀм щегъӀжӀагъӀу мы унашъом кӀуачӀӀӀ илӀ мӀхъу.

**Адыгэ Республикэм
и Премьер-министрӀу
КЪУМПЫЛ Мурат**

къ. МыекъуапӀ,
Юныгъом и 1, 2014-рз ильӀс
N 206

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКІЭ

Мамыр псэукІэр зэдагъэпытэ

Орэдылохэм я Дунэе фестивалэу «Зэкъошныгъэм гъунапкъэ илэп» зыфилорэр Сыхъум щыкІуагъ. Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Кушъэкъо Симэ къош Абхъазым рагъэблагъи, адыга-бзэкІэ, урысыбзэкІэ, абхъазы-бзэкІэ оредхэр къыщылугъэх.

— Абхъаз Республикэм лъэпкъ творчествэмкІэ и Гупчэу И. Кортау ыцІэкІэ щытым идиректорэу Нури Кварчие сыригъэблагъи, фестивалым сыхэлэжыагъ, — къелуатэ Кушъэкъо Симэ. — Абхъазым иансамблэ цІэрылоу «Апсны-67-м» илээсыбэрэ оред къыщызылогъэ Людмила Гумбэ, нэмыкІ артистхэм нэлусэ сафэхугъ. Адыгэхэмрэ абхъазхэмрэ ялэпкъ искусствэ зэрэзепэблагъэр тиоредхэм къахэщы.

Къош республикэм дахэу къыщытпэгъокІыгъэх.

Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Краснодар ыкІи Ставрополь крайхэм, Къыблэ Осетием, Темыр Осетием яр-тистхэри Сыхъум къэкІогъагъэх. Лъэпкъ пэпчы искусствэ гъэшІэгъон зэрилэр фестивалым къыщалотагъ.

У. Тхъабысымырэ Къ. Жанэмрэ зэдау-сыгъэу «Тыгъэм оред фэсэлэ» зыфилорэр, Адыгеим фэгъэхыгъэ оредэу Сэмэгу Гош-

нагъорэ Яхъулэ Сэфэррэ аусыгъэр, абхъаз кушъэ оредыр, нэмыкІхэри Кушъэкъо Симэ ыгъэжыныгъэх.

Абхъазым культурэмкІэ и Министерствэ С. Кушъэкъом лъэшэу къыфэраз, «тхъауегъ-псэу» къыриложыгъ. Шэн-хабзэхэр къэухъу-мэгъэнхэмкІэ, лъэпкъхэм язэпхыныгъэхэр гъэпытэгъэнхэмкІэ артисткэ цІэрылом Іофэу ышІэрэр фестивалым щыхагъэунэфыкІыгъ.

Сурэтым итхэр: **фестивалым чанэу хэлэжыагъэмэ Кушъэкъо Симэ ахэт.**

ТИКОНЦЕРТХЭР

Къэзэкъ хорым изэхахь

Пшызэ къэралыгъо Академическэ къэзэкъ хорэу дунаим щызэлъашІэрэм иконцерт непэ Мыекъяупэ щыкІошт. Урысыем, Украинэм, Адыгеим янароднэ артистэу, медалэу «Адыгеим и Щытхъузеухэр» зыфагъэшъошагъэу, композиторэу, купым ихудожественнэ пашэу Виктор Захарченкэм къызэрилуагъэу, пчы-хъэзэхахьэм лъэпкъхэр зэфыщэщтых.

— ШэнышІу зэрэхъугъэу, илээс къэс концертхэмкІэ тызэ-хъожьы, — еІо Адыгэ Республи-

кэм и Къэралыгъо оредыло-къэ-шъокІо ансамблэу «Ислъамыем» ихудожественнэ пашэу, Д. Шос-

такович ыцІэкІэ агъэнэфэгъэ шІухъафтыныр къызыфагъэшъошагъэу, Урысыем инароднэ артистэу, композиторэу Нэхэе Аслъан. — Виктор Захарченкэмрэ сэрырэ бэшІагъэу тызэныбджэгъу, тызэгъусэу фестивальхэм тахэлажъэ, концертхэр Москва, Краснодар, нэмыкІ къалэхэми къащытэтых.

Композитор цІэрылохэу Виктор Захарченкэмрэ Нэхэе Аслъанрэ ІофшІэным зэфыщытыкІэу щызэдырІэр щыІэныгъэм щыпхыращы. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо гъэпсыкІэ игъэпытэн В. Захарченкэм илахьышІу хельхэ. Къэзэкъ культурэм ифестивалэу илээс къэс Мыекъяупэ

районым щыкІорэм ар хэлажъэ, зэнэкъокъум ижюри итхъаматэу мыгъэ щытыгъ.

Къэзэкъ хорым Адыгеим иком-позиторхэм аусыгъэ произведе-ниехэр къелох. МэщбэшІэ Исхъакърэ Нэхэе Аслъанрэ зэдау-сыгъэу ным игумэкІ фэгъэхыгъэр Москва, Ленинград хэкум, дунаим ащегъэжынычы.

Урысхэр, адыгэхэр, ермэлхэр, къэндзэлхэр непэ щыІэшт концертным еплъыщтых. Тысыплэ нэкІ залым имылэжъэу пчыхъэ-зэхэхэр зэкІэми ашІогъэшІэгъон хъунэу зэхэщакІохэм афэтэлэ.

Сурэтым итыр: **къэзэкъ хорым оред къелэ.**

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Адыифыр» Тольятти щешІэщт

Мыекъяупэ игандбол бзылфыгъэ командэу «Адыифым» 2014 — 2015-рэ илээс ешІэгъур непэ еублэ. Апэрэ зэлукІэгъоу илэщтыр къалэу Тольятти щыкІошт.

— Тольятти ичІыплэ коман-дэу «Ладэм» тыдешІэщт, — къытилуагъ «Адыифым» итренер шхъалэу, Урысыем изаслужен-нэ тренерэу Анатолий Скоро-

богатовым. — «Ладэр» командэ цІэрыломэ ащыщ. ТекІоныгъэр къышІотхын тымылэкІыщтми, ешІэкІэ дахэ къэдгъэлъэгъон ти-мурад.

«Адыиф-2-р» шхъафэу Урысы-ем изэнэкъокъу хэлажъэ, апшъэ-рэ купым хэт. Ащ нахь ныб-жыкІалохэр щешІэх. Суперлигэм хэтхэм «Адыифыр» ишыпкъэу адешІэщт. Клубым ипашэу Цэй Аслъанчэрые зэрилъы-тэрэмкІэ, «Адыифыр» ауж къи-нэрэ командэхэм къахэкІы-жын ыльэкІыщт. Сэнаушыгъэ

зыхэлъ спортсменкэхэр хэтых. Анна Игнатченкэм, Наталья Тормозовам, Эльвира Житловам, Ольга Исаченкэм, Дэрбэ Заре-мэ, Наталья Еремченкэм, Юлия Куцеваловам, Ирина Малхозо-вам, нэмыкІхэм ешІэкІэ дэгъу къагъэлъэгъонэу, нахьыбэрэ та-гъэгъушІонэу афэтэлэ.

Юныгъом и 14-м «Адыифыр» «Ростов-Донум» Мыекъяупэ шы-лукІэщт. ЕшІэгъур пчыхъэм сы-хъатыр 5-м аублэнэу щыт.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэр
ыкІи къыдззы-
гъэкІырэр:

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
ІофхэмкІэ, ІэкІыб
къэралхэм ащы-
псэурэ тилгэп-
къэгъухэм адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар
жъутгъэм иамал-
хэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыхъагъэр:

385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыплэ гъэоры-
шІаплэ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкІэмкІи
пчыагъэр
4046

Индексхэр
52161
52162
Зак. 3005

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъаІэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шхъаІэм
иапэрэ гуадзэр

МэщІэкъо
Саид

ПшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретарыр
Гъуагъо
Зар